

העם

הוי, השימחה לאיד

העסקים הרתיים

למדו מחדש את

הכלל העברי העתיק:

תפסת מרובה לא

תפסת. אחרי שיכרוך

הניצחון באה

ההתפכחות.

מכל השמחות, השימחה החזקה ביותר היא השימחה לאיד. בייחוד בישראל.

השבוע שמחו המוני ישראל לאידם של הפוליטיקאים הרתיים. בשיבוע שבועות הצליחו אלה לעורר בקרב הציבור נחשול כזה של שינאה, עד כי מנהיג רתי בכיר טען כי עיתוני ישראל כותבים על המחנה הרתי כפי שכתבו עיתוני הנאצים על היהודים.

היתה זאת, כמובן, הגזמה גסה. אך אין ספק כי מעולם לא הושמעו פומבית דברים כה רויישינאה נגד הרתיים כמו בתישעה שבועות אלה.

מצאו את עצמם לפתע בחנותי-ממתקים נטושה.

במצב החדש היה עליהם להנהיג ביחולמה ובהתאפקות, להציג דרישות מינימליות. אולם הם לא היו מסוגלים לכך. שיכרוי-הניצחון העביר אותם על דעתם, וההתחרות ביניהם הגבירה את התאווה.

הדרישות של הרתיים הרקיעו שחקים. תקציבי-ענק, ג'ובים, עמדות-מפתח מדיניות וכלכליות, כיבודים. היה נדמה לציבור החילוני כאילו פשטו עלוקות על גב המדינה. הגילויים — מיספר בחורי-הישיבה המשתמטים — קרוב ל-20 אלף — שפכו שמן על המדורה.

התוצאה היתה נחשול של התנגדות, מעין אינתיפאדה חילונית נגד הרתיים. קצינים ונכירי-מלחמה מחו על שיחרור בחורי-הישיבה, המונים הפגינו נגד תביעות הרתיים, עניין "מיהו יהודי" גרם להתקוממות של יהודי אמריקה. הסיסמה "אני חילוני חרד" הופיעה על השמשות של מאות מכוניות. נוער התארגן נגדם (ראה להלן).

בועת-סבון. כאשר התפוצצה בור עתיד-הסבון, והליכוד הגיע לירי הסכם עם המערך, פרצה השימחה מליבו של הציבור החילוני. שימחה זו סללה את הדרך לפני הממשלה החדשה, שהתקבלה על ידי רבים כנאוה. יללות העסקנים הרתיים, שהטוהו בפני הליכוד האשמות של בגידה, נשי

נראה כי שמיר לא למד דבר בימים האחרונים, שבהם חל מיפנה היסטורי במרחב.

אש"ף חדל מלהיות צל. הוא הפך כוח ממשי מאוד.

עובדות, לא מילים. לניצחון יש אבות רבים. השבוע נמצאו אבות ואמץ הות להסכם האמריקאי-פלסטיני, שהביא להכרזות יאסר ערפאת בזנוה ול-פתחת ההיברבור בתוניס. החל בשבוע החודש השוודי, סטן אנדרסון, וכלה בעסקינות היהודית ריטה האזור, טענו הכל שהם שיכנעו את ערפאת ו/או את ג'ורג' שולץ.

יתכן שכל אלה תרמו תרומה מיזעית לצעד הגדול, אך הוא לא היה תלוי במעשיו של איש. גם המילים המדוייקות של ערפאת לא היו אלא עניין מישני. הן היו דרושות לאמריקאים כדי להסוות את העובדה שחל שינוי היסטורי בעמדתם. לשינוי עצמו לא גרמו מילים, אלא עובדות פוליטיות מוצקות (ראה הודון).

ברגע שהאמריקאים הודיעו על פתיחת ההיברבור עם אש"ף, החל מירץ עולמי לעבר יאסר ערפאת. מדינות אחרות פתחו בהיברבור רישמית, רבות הכירו במדינה הפלסטינית, ניתן מעמד חדש לגנציני אש"ף בכירות רבות, על ערפאת עצמו ירד מטר של הומנות לביקורים ממלכתיים.

העובדה שעצרת האו"ם הצביעה כמעט פה אחד להזמין את ערפאת לזי

טרור כלשהו וכל לשונות מצב זה ול-החזיר את השעון אחורה, היא אבסורדית. עניין הטרור אינו אלא תירוץ כי מישחק הבינלאומי. שום מעשה של כל צד שהוא לא יבטל את העובדות שנוצרו.

להיפך: כל מעשה-טרור גדול, מעתה והלאה, יעורר את החשד שזוהי פרוד כוקציה ישראלית, ויפגע בישראל דור קא.

כוח אר"ם. רעיונות אחרים המרחים פים בחלל עדיין לא זכו בהסכמה עולמית אמיתית. ביניהם:

● **סניגת ישראל** מהשטחים הפלסטיניים עוד לפני קום השלום, ומסירתם לידי כוח של האו"ם. העצרת אמנם קיבלה הצעה זו, אך לא מתוך שיכנוע אמיתי. אך הרעיון עשוי לצבור תנופה אם תיראה ישראל כמדינה סרבנית, או יבתי-השלום.

● **הקמת ועדה** של חמשת הגדולים, כהכנה לוועידה בינלאומית. רעיון סובי-ייטי-צרפתי זה, שהושמע בפי ערפאת, לא התקבל עדיין כהצעה ממשית, אך גם זה יכול להשתנות, אם לא תתגלה דרך אחרת להתקדמות.

הצל לא ייעלם. ישראל אינה יכולה עוד לשנות את הקונסנזוס הבינלאומי. הוא נוצר בתהליך ארוך, וצעדיו האחרונים של ערפאת השלימו את התהליך.

לעומת זאת יכולה ישראל להשפיע על המשך התהליך לביצוע הרצון הינלאומי. היא יכולה עדיין לנקוט יוזמה. אך כאשר יצחק שמיר מקווה כי "הצל ייעלם", אין הוא מסוגל לעשות דבר.

מי שלוחם בצללים, אינו מסוגל להתמודד עם המציאות כמות שהיא.

נוער

לתפוס את אלוהים בביצים

הם הפנינו ליר הכנסת

במחאה על איגיוס

בני-הישיבות. הצלחה

מסחררת. התוכניות

לעיתיד עוד גרולות

ונצורות.

רזון בר

הבוקר שלאחר הבחירות. תרמה פשטה בעם. משהו המעורב עם ניצנים ראשונים של פחד. "השחורים מש" תלטים עלינו", אמרו הכל באותו יום ברחובות. הרגשה של יאוש, חוסר-אונים, של אין מה לעשות, והכל מונח בידי הפוליטיקאים האינטרסנטיים, שם למעלה, בצמרת.

בית-הספר רנה קאסן. שיעור-מתמטיקה. מי בכלל הקשיב למורה? מישהו הרים ידו וביקש לצאת לשרותים, בדרך פגש אחד, שחזר משם, והחליף איתו מבט. דני סירקין הבין את המבט ואמר: "מיכאל, חייבים לעשות משהו, אחרת הכל יישרף!"

לגיים, ועכשיו. קשה לנוער ל-ארגן קבוצת-מחאה. אך לדני ומיכאל הצטרפו במהרה עוד שישה מחבירים, (חמישה נערים ונערה אחת) ויחד גייסו רדך משותפת.

דני סירקין: "לא רצינו להקיף נושא רחב, אלא להתרכז. בתחילה חשבונו על כל הנושא של כפייה רתית. אבל לבי סוף החלטנו שלא כדאי ובחרנו, מתוך הערך העצום הזה, בפלח שמצאנו בנענינו הכי פחות, והוא איגיוס כניישיכות לצה"ל."

אורי גולדפילם: "מצאנו מיד היענות בכל יתר בתי-הספר בירושלים. ראינו שטוב להתמקד בנענין של הגיוס, כי כל היתר מקבל מיד אופי שמאלני. אחד (המשך בעמוד 8)

כ שנישאל וינסטון צ'רצ'יל ה-קשיש מה שלומו, התברר: "בהש"וואה לאלטרנטיבה, טוב מאוד."

האלטרנטיבה היתה, כמובן, המוות. רבים שיישאלו על טיב הממשלה החדשה בישראל, עשויים לתת תשובה דומה: בהשוואה לאלטרנטיבה, היא בסדר.

על כך נמוש עכשיו הוויכוח: האם ממשלה זו טובה או רעה מן האלטרנטיבה?

הסיוט של שמיר

ל באורה הדבר פשוט. האלטרנטיבה לממשלה "רחבה" זו היתה ממשלה צרה, לאומנית-חרדית.

אין ספק כי ממשלה זו היתה מביאה לאסון. על רקע ההתפתחות היות הבינלאומיות, היא היתה נראית כהכרזת-מלחמה על הקהילה הבינלאומית הסכנות שהיו צפויות ממנה:

● **הקמת הסיטונות של התנחלויות,** כפי שהובטח לשלוש סיעות הימין הקיצוני ולמפלג"ל, היתה התגרות בוטה בדעת-הקהל העולמית, התובעת כמעט פהאחד כינון שלום ישראלי-פלסטיני, המבוסס על החזרת השטחים הפלסטיניים וכינון מדינה פלסטינית לצד ישראל.

● **תיקון החוק "מיהו יהודי"** היה גורם לכריתת גט בין ישראל וחלק גדול מן היהדות האמריקאית, רווקא בשעה שתמיכת הקהילה היהודית היתה דרושה כדי למנוע תמיכה אמריקאית מאסיבית באש"ף.

● **המשבר הצפוי במשק** היה פורץ ביתר שאת, מבלי שממשלה זו זאת יכלה להושיע.

מבחינתו של יצחק שמיר, היתה ממי-שלה כזאת מהווה סיוט:

● **המשבר הכלכלי** היה נרשם כולו על-חשבון הליכוד.

● **בירודה של ישראל** בעולם היה נרשם גם הוא על-חשבון הליכוד.

● **הרכב הממשלה** — ובה שבע סיעות קטנות וקטנטנות — היה חושף אותה לסחיטה יומיומית מצד סיעות, שהיה בכוחן להפיל את הממשלה בכל רגע.

● **כל ממשלות העולם,** ובראשן ממשלת ארצות-הברית, היו מתייחסות לממשלה כזאת מן הרגע הראשון כי איבה.

משום כך לא רצה שמיר בממשלה כזאת מן הרגע הראשון חתר להקמת ממשלה רחבה בראשותו, כדי שיוכל לסיים את הקאריירה הפוליטית שלו כמנהיג כלל-לאומי.

האיום בהקמת ממשלה צרה לא היה אלא איזופרס, חלק מן-מלחמת-עצבים מוצלחת שבה הוכיח שמיר שוב שיש לו עצי-ביום טובים — אותם העצבים שעמדו במיבחנו עוד בימים כי שנמנה עם ראשי לחיי ותיכנון את מיבצעיו.

ייתר רע, ייתר טוב

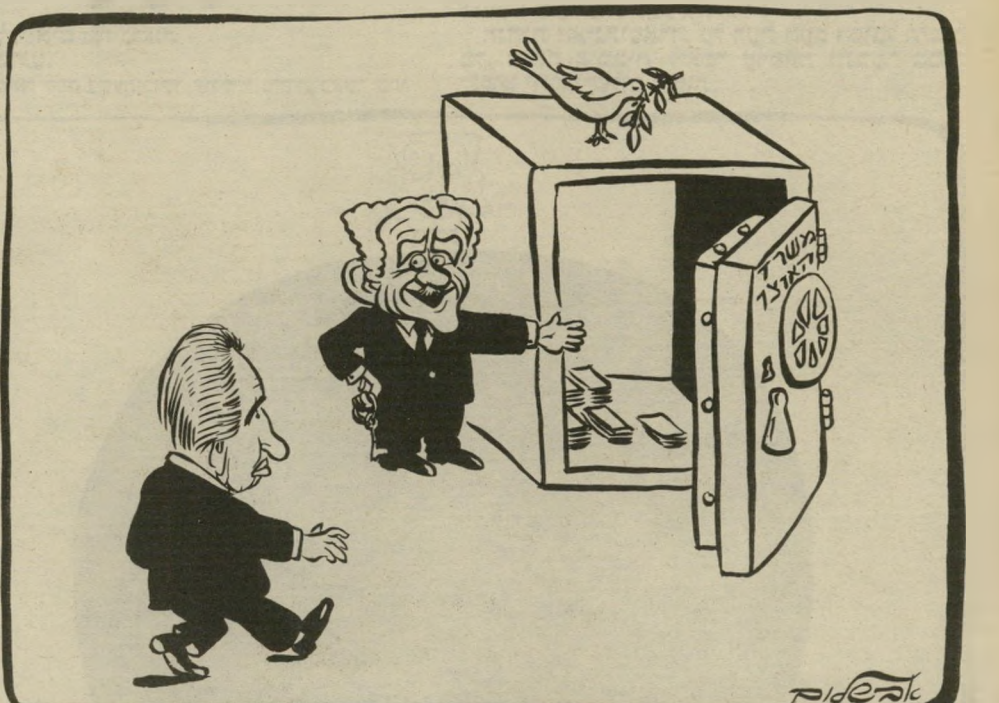
אם היה כדאי למיפלגת-העבודה להיכנס לממשלה הרחבה הזאת?

בפי המתנגדים היו נימוקים טובים מאוד נגד הרעיון — **אין תם הנימוקים עצמם שהמריצו את שמיר לתמוך ברעיון.** בין השאר:

● **ממשלה לאומנית-חרדית** זו היתה מעוררת התנגדות עזה מאוד בקרב הציבור, הן בגלל חלקה החרדי, הן בגלל חלקה הלאומני.

● **המשבר הכלכלי הצפוי,** בידוד ישראל בעולם וההגברה הצפויה של האינתיפאדה היו נזקקים על חשבון הליכוד.

● **אפשר היה לקוות** כי ממשלה זו

"תיכנס, בבקשה!"

מעו באוזני הציבור כמוסיקת-רקע נעימה.

הרתיים הגדישו את הסאה. המצרי את החזירה אותם כמעט למימריהם הרטיביים.

הארץ מילחמה בצללים

מי שנוחם בצללים

אין יכול להתייחס

למציאות. מול פני

המציאות החדשה.

עומדת ישראל

חסרת-אונים.

"הצל של אש"ף, המעיב על יחסי ישראל-ארצות-הברית, ייעלם," ניבא יצחק שמיר באוזני השגריר האמריקאי הפורש, תומאס פיקרינג.